

Charakteristika předmětu DĚJINY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ (DVU)

Předmět DVU vyučujeme jako volitelný seminář ve třetím a čtvrtém ročníku v rámci vzdělávací oblasti Umění a kultura. Seminář je koncipován jako dva jednorocní kurzy nabízené v obou ročnících v hodinové dotaci dvou vyučovacími hodin týdně.

Je určen zájemcům o studium dějin výtvarného umění na vysoké škole jakož i zájemcům o studium učitelství výtvarné výchovy a architektury.

Obsahem vyučovacího předmětu jsou kulturně historické souvislosti vzniku a vývoje architektury, výtvarného a užitého umění od pravěku po současnost.

Hlavním cílem je naučit žáky vnímat kontinuitu vývoje umění s vývojem společenského života a myšlením společnosti. Snahou je představit stěžejní osobnosti jednotlivých období a jejich architektonická, umělecká a uměleckořemeslná díla, která zásadním způsobem ovlivnila vývoj evropského i celosvětového kulturního dění.

Základním metodickým východiskem je rovnoměrné propojení teoretického výkladu s konkrétní obrazovou dokumentací.

Projektové vyučování, práce ve skupinách, metody komparativní, práce s informačními technologiemi, animační vyučování a praktická výtvarná činnost jsou nedílnou součástí výuky.

V rámci předmětu dějiny umění žáci navštíví výstavy a stálé sbírky výtvarného umění.

Vyučovací předmět má interdisciplinární charakter, přesahy se uplatňují zejména směrem k estetice, literatuře, dějepisu, filozofii aj.

Všechna průřezová témata jsou integrována do probíraného učiva.

Profil absolventa ročního kurzu ve třetím ročníku

1. Absolvent disponuje základními informacemi o vývoji dějin výtvarného umění od pravěku do novověku
2. Absolvent má všeobecně kulturní přehled v rozmezí pravěku až novověku, vnímá souvislosti kulturní a dobové, zařadí nejvýznamnější díla a umělce do kontextu doby
3. Absolvent je vybaven kompetencemi umožňujícími dále rozšiřovat své vědomosti, kriticky hodnotit sféru umění, ale i životního stylu, estetiky mimoumělecké, kýče
4. Absolvent je schopen zaujmout hodnotící stanovisko, vysvětlit svůj postoj a obhájit ho

Profil absolventa ročního kurzu ve čtvrtém ročníku

1. Absolvent ročního kurzu ve čtvrtém ročníku disponuje základními informacemi o vývoji dějin výtvarného umění od umění 18. století až po současnost
2. Absolvent má všeobecně kulturní přehled v rozmezí umění 18. století až po současnost, vnímá souvislosti kulturní a dobové, zařadí nejvýznamnější díla a umělce do kontextu doby
3. Absolvent je vybaven kompetencemi umožňujícími dále rozšiřovat své vědomosti, kriticky hodnotit sféru umění, ale i životního stylu, estetiky mimoumělecké, kýchče
4. Absolvent je schopen zaujmout hodnotící stanovisko, vysvětlit svůj postoj a obhájit ho

Sebehodnocení žáka

K reflexi a sebehodnocení vedeme žáky předložením vypracovaného systému srozumitelných kritérií pro hodnocení všech žákovských výstupů. Na jeho základě se pravidelně srovnává vlastní hodnocení a hodnocení učitelem, což vede k objektivizaci sebehodnocení.

Žák je veden k sebereflexi průběžnou prací s vlastním portfoliem (sešitem dějin výtvarného umění), zadáváním srovnávacích testů, tvorbou prezentací. Žák srovnává své hodnocení s hodnocením učitele.

Výchovné a vzdělávací strategie

- v oblasti motivace

Učitel motivuje žáka prostřednictvím vizuálně obrazných vyjádření s přesahem do sféry literární, hudební, dramatické, historické a filosofické. K tomu využívá všech dostupných pomůcek (audiovizuální nahrávky, tištěný text, umělecké dílo, galerijní animaci, ...)

Každá hodina má jasně stanovený konkrétní výchovně vzdělávací cíl, umožňující žákovi identifikaci s úkolem a aktivní přijetí požadavku.

Motivujeme rovněž obsahem a dávkováním učiva a vhodným podáváním zpětnovazebních informací. Motivačně působí i zveřejnění prezentací v prostorách školy.

- v oblasti kompetencí k učení

Učitel vede žáka k samostatnému zpracovávání informací, orientaci v dostupné literatuře a vizuálně obrazných vyjádřeních. Metodami analytickými, syntetickými a komparativními učí žáka hledat a pojmenovávat nová fakta, vnímat a rozumět souvislostem, upevňovat stávající vědomosti, rozšiřovat je a prohlubovat je novými informacemi. Využívá k tomu práci s mentální mapou, práci s pramenným materiálem, s uměleckým dílem, galerijní animaci. Učitel motivuje žáka ke kritickému zkoumání získaných informací, k jejich ověření a komparaci.

- v oblasti rozvoje kompetencí k řešení problémů

Učitel motivuje žáka k hledání a nalézání vhodného vizuálně znakového vyjádření svých osobních postojů, názorů, myšlenek, představ při využití nejen kognitivních struktur, ale i intuitivních postupů a především tvořivosti. Učitel umožňuje žákům svá díla prezentovat, vzájemně hodnotit, obhájit svůj názor, využívat při tom všech získaných dovedností, schopností a zkušeností.

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

- v oblasti rozvoje komunikativních kompetencí

Učitel sám přistupuje k umění jako způsobu komunikace a tento postoj předává svým žákům. Nabízí jim ke zkoumání a experimentálnímu vyzkoušení komunikační postupy, se kterými pracuje umění během svého vývoje od počátku až po postupy moderního umění. V tom jsou zahrnuty postupy verbální, neverbální, grafické, symbolické,...

- v oblasti rozvoje sociálních a personálních kompetencí

Učitel upozorňuje žáky prostřednictvím vizuálně obrazných znaků na strukturu společnosti, na vnímání shod a rozdílů ve společnosti. Nezbytnou součástí výuky dějin umění je spolupráce mezi žáky, žáky a učitelem. S tím souvisí rozdělení kompetencí v rámci týmové práce.

- v oblasti rozvoje občanských kompetencí

Učitel vede žáka prostřednictvím pochopení uměleckých směrů pramenících z odlišných společenských a dobových situací a událostí k respektování názorů a hodnot občanů, k uvědomování si základních principů, na kterých je postavena naše společnost a k řešení konfliktních situací.

- v oblasti rozvoje kompetencí k podnikavosti

Učitel pomáhá žákovi v rozhodování se o svém budoucím zaměření, rozvíjí jeho osobní potenciál, tvořivost. Motivuje žáka k dosažení úspěchu, převzetí iniciativy při plánování vlastních aktivit. Proaktivní postupy jsou nedílnou součástí výuky. Prostřednictvím umění učitel představuje žákům kreativitu jako nedílnou a základní součást plánování svého života a své budoucnosti.

Hodnocení předmětu dějiny výtvarného umění

Předmět DĚJINY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ není hodnocen kredity jako předmět ESTETICKÁ VÝCHOVA – VÝTVARNÁ vyučovaná v prvních dvou ročnících čtyřletého gymnázia a v odpovídajících ročnících gymnázia osmiletého. Podklady pro hodnocení žáka/žákyně se získávají zejména soustavným pozorováním jeho/jejich aktivit v hodinách semináře, sledováním jeho/jejich výkonů a připravenosti na výuku a výslednou analýzou, různými druhy a formami zkoušení (písemné, ústní) a testů, příp. samostatnými pracemi, zvláště prezentacemi.

Závazná pravidla písemného a ústního zkoušení v předmětu dějiny výtvarného umění pak stanovují, že:

- V této oblasti se upřednostňuje zkoušení písemné před ústním.
- Student/studentka musí být vyzkoušen/a alespoň dvakrát za každé klasifikační období (dle klasifikačního řádu GJO Kutná Hora) formou testu, prezentace, úvahou na dané téma, ústním zkoušením. Kontrolní písemné práce (testy) a další druhy zkoušek rozvrhne učitel/ka rovnoměrně na celý školní rok, aby nedocházelo k jejich nadměrnému nahromadění v určitých obdobích.
- O termínu písemné zkoušky, která trvá déle než 20 minut (tj. 1/2 vyučovací hodiny), informuje učitel/ka studenty/ studentky nejméně dva dny předem. Doporučuje se zapsání plánovaného písemného zkoušení obyčejnou tužkou do třídní knihy, aby se předešlo kumulaci více než dvou takovýchto písemných zkoušení (testů) v jednom dni. Naopak písemné testy v rozsahu do 20 minut jsou průběžnou klasifikací a nemusí být oznámeny předem.

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

- Způsob hodnocení jednotlivých nedostatků v písemných a ústních zkoušení, popř. testech, je v kompetenci učitele/učitelky semináře. Se způsobem hodnocení však musí seznámit studentky a studenty předem. (Obzvlášť se jedná o to, bude-li hodnotit systémem klasického hodnocení- stupněm známky 1-5, či použije-li kreditní hodnocení) - Nezbytnou podmínkou pro autoevaluaci studentky, studenta je provedení „Opravy“ písemné práce, jejímž cílem je uvědomění si nedostatků a zafixování správného řešení.
- Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci studentky, studenta průkazným způsobem tak, aby mohl doložit správnost její/jeho celkové klasifikace a způsob získávání jednotlivých známek.